

Anna Helga Hannesdóttir

Göteborgs universitet, Institutionen för svenska språket
anna.hannesdottir@svenska.gu.se

Den tvåspråkiga lexikografins utmaningar förr och nu

Den svenska lexikografins etablering sammanföll med den mest intensiva perioden av standardisering som svenska språket genomgått. Inte bara ortografin och grammatiken behövde regleras, också svenskans ordförråd var i stort behov av utveckling och förnyelse. Dessa utmaningar antog de tidiga lexikograferna i olika utsträckning och på olika sätt. Vid 1800-talets mitt når den tvåspråkiga svenska lexikografins utveckling ett avgörande läge när beskrivningen av svenskan som källspråk respektive målspråk sammanförs i den första enspråkiga svenska ordboken: Dalins Ordbok öfver svenska språket. Följderna för den tvåspråkiga lexikografins fortsatta utveckling dryftas kort.

Idag har datatekniken och det digitala publikationsformatet medfört stora förändringar för lexikografen. Språkteknologins allt viktigare roll inom lexikografen innebär både enorma möjligheter och stora teoretiska och metodiska utmaningar. Inte minst gäller detta den tvåspråkiga lexikografen när nya användningsområden öppnas. Bland annat kan den tvåspråkiga lexikografiska beskrivningen nu läggas till grund för kontrastiva undersökningar av helt andra slag än den traditionella tvåspråkiga ordboken har kunnat erbjuda. För att utnyttja den flexibilitet som det digitala användargränssnittet möjliggör krävs en översyn av den teoretiska grund som lades under det sena 1900-talet. Exempelvis medför uppluckringen av dikotomin målspråk – källspråk helt ny teoretisk och metodologisk situation.

I mitt föredrag kommer jag dels att ge en kort översikt över den svenska lexikografins historiska utveckling, med fokus på de tvåspråkiga ordböckerna och deras utmaningar under olika perioder, dels att beskriva läget för den tvåspråkiga lexikografen idag.